

Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen

Klaagschriftnummer: K/21.006

De Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen behandelt het klaagschrift dat op 7 mei 2021 (door de klachtencommissie ontvangen op 10 mei 2021) is binnengekomen bij de klachtencommissie. De klacht is ingediend door klager. De klacht richt zich tegen de beslissing om klager onder dwang van een gedwongen opname tot een onderzoek te dwingen. De voor behandeling verantwoordelijke persoon is de verweester.

Verloop van de klachtprocedure

Het klaagschrift is ontvangen op 10 mei 2021. In zijn klaagschrift heeft klager de Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen toestemming verleend om de informatie die relevant is voor de behandeling van zijn klacht in te winnen en in te zien. Het door verweester opgestelde verweerschrift is ontvangen op 21 mei 2021. De toelichting van de patiëntenvertrouwenspersoon (hierna te noemen: pvp) is ontvangen op 27 mei 2021.

De klachtencommissie heeft het verzoek ontvangen om de heer mr. P. en mevrouw mr. H. als toehoorder aanwezig te laten zijn bij deze zitting in het kader van de Wvggz. Zowel klager als verweester zijn akkoord met de aanwezigheid als toehoorders.

Schriftelijke stukken (klachtdossier):

- Klaagschrift, ontvangen dd. 10 mei 2021;
- Toelichting patiëntenvertrouwenspersoon ontvangen op 27 mei 2021;
- Verweerschrift ontvangen dd. 21 mei 2021.

Partijen hebben een afschrift van elkaars stukken ontvangen.

Inzage van het patiëntdossier van klager heeft voorafgaand aan de zitting plaatsgevonden. In verband met de maatregelen omtrent het Covid 19-virus heeft de zitting plaatsgevonden middels een beeldbel-verbinding via Microsoft Teams.

Hoorzitting van 31 mei 2021. Hieraan namen deel:

- klager, bijgestaan door de pvp;
- verweester;
- de heer mr. P. en mevrouw mr. H. (toehoorders).

en voor de klachtencommissie:

- mevrouw mr. (naam) voorzitter klachtencommissie;
- mevrouw (naam) psychiater, lid klachtencommissie;
- mevrouw (naam), GGZ-agoog, lid klachtencommissie;

Voor de verslaglegging nam de ambtelijk secretaris klachtencommissie, deel aan de zitting.

De inhoud van het klaagschrift, de toelichting van de pvp en het verweerschrift worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

De klacht

Klager heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klager ontvangt ambulante zorg van Fact en woonbegeleiding vanuit de BW. Hiervoor is een zorgmachtiging afgegeven.

Klager geeft aan dat zijn klacht het geriatrisch onderzoek betreft dat op 22 april 2021 heeft plaatsgevonden in het Martini Ziekenhuis in Groningen. Als hij niet mee zou werken aan dit onderzoek, dan zou hij gedwongen opgenomen worden, op basis van de zorgmachtiging. Dit wilde klager absoluut niet. Verweester vond dit onderzoek noodzakelijk omdat klager geestelijk en lichamelijk zou zijn afgetakeld. Klager is het niet eens met dit onderzoek en al helemaal niet met die vermeende aftakeling. Klager voelt zich in zijn eer aangetast, als mens en als dokter. Verweester is dokter, klager is ook dokter. Klager krijgt het gevoel dat verweester zich hoger opstelt dan hem en dat vindt hij waardeloos. Klager heeft de afgelopen jaren een paar keer gesproken met verweester, zij kent hem dus nauwelijks. Het onderzoek was veel te belastend voor klager, hij vond het vervelend om uit zijn dagelijks ritme gehaald te worden voor dit onderzoek. Klager is van mening dat de zorgen van verweester niet juist zijn, het gaat goed met hem. Hij heeft ook maar zeer beperkt contact met zijn familie, zij zien klager ook maar eens in het half jaar of zo. De woonbegeleiders hebben ook maar een bepaald beeld van hem, dat beeld is niet juist. In een gesprek wat klager heeft gevoerd met verweester, de pvp-er en de verpleegkundige van het Fact-team kwam naar voren dat klager het onderzoek wel moest doen. Uiteindelijk is er wel veel met hem meegedacht over hoe het onderzoek voor hem zo prettig mogelijk zou kunnen verlopen, met het oog op eten en dergelijke.

De pvp vult aan dat het om verplichte zorg in het kader van de Wvvgz gaat, waarbij niet aan de vereisten van de Wvvgz is voldaan. In het zorgplan dd. 4 januari 2021 is als doelstelling van verplichte zorg onder meer opgenomen dat "in relatie tot klager zijn lichamelijke toestand of medicatiegebruik, het bepalen van medicatiespiegels of andere somatische controles zijn aangewezen om zijn gezondheid te onderzoeken of vervolgen". Er is geen uitvoeringsbeslissing in het kader van artikel 8:9 Wvvgz in het dossier aanwezig. Verweester heeft in de behandelrapportage van 3 mei 2021 geschreven "onderzoek heeft plaats gevonden en er is geen dwang aangezegd. Was juist om (gedwongen) opname te voorkomen". Verwarrend is dat er in het zorgplan wordt gesproken over verplichte somatische zorg, er geen uitvoeringsbeslissing verplichte zorg lijkt te zijn en verweester schrijft dat er geen dwang is aangezegd.

Klager is van mening dat hij psychisch niets mankeert, er is geen sprake van ernstig nadeel veroorzaakt door een stoornis. En een relatie tussen een psychische aandoening en fysieke gezondheidsrisico's is ook niet aan de orde. Klager herkent is zich niet in de zorgen die zijn behandelaars uiten. In de perceptie van klager is hij gedwongen om een onnodig en belastend geriatrisch onderzoek te ondergaan. Als hij daar niet aan zou meewerken zou hij gedwongen worden opgenomen. Klager heeft het onderzoek als dwang ervaren. Klager dient geen verzoek om schadevergoeding op basis van artikel 10:11 lid 1 Wvvgz in, het gaat hem om de eer.

Het verweer

Verweester heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Verweester wil benadrukken dat het juist haar bedoeling is geweest klager met respect voor hem als persoon te bejegenen waarbij zij heeft gestreefd om haar afwegingen zorgvuldig (en regelmatig in overleg met collega's) te maken en open met hem te bespreken.

Klager heeft geen intrinsieke motivatie om in zorg te zijn bij het FACT-team. Hij accepteert het contact met behandelaren en de medicatie vanwege zijn doel om te kunnen blijven wonen in de BW. In periodes dat er geen reden is tot nader contact met het FACT-team, kan het zijn dat het contact beperkt is tot het ontvangen van de injectie paliperidon.

Mocht het nodig zijn, dan kan de woonbegeleiding van de BW contact opnemen met het FACT-team. Klager woont sinds 2013 in de BW en is meerdere jaren in zorg bij FACT Noordwest. In de voorgeschiedenis is klager bekend met meerdere psychotische episodes en opnames. Daarnaast is er sprake van afwezig ziektebesef en –inzicht en het bagatelliseren van symptomen. In 2006 was er tijdens een psychotische episode sprake van sterke vermagering en loopstoornissen met

rolstoelafhankelijkheid ten gevolge van ernstige polyneuropathie op basis van een vitamine B-12 insufficiëntie verband houdend met zijn eetpatroon. De mobiliteitsproblemen zijn na suppletie met injecties reversibel gebleken.

Verweerster heeft in juli 2019 als regiebehandelaar de behandeling van klager binnen het team van Fact Noordwest overgenomen. Daarnaast is de verpleegkundige van het Fact-team betrokken bij de behandeling van klager.

Begin november 2020 zocht een woonbegeleider van de BW contact met verweerster om haar zorgen te delen over de somatische toestand van klager en zijn functioneren. Op 12 november 2020 sprak verweerster klager samen met deze woonbegeleider over deze zorgen. Er bleek sinds september sprake te zijn van achteruitgang van somatische achteruitgang bij eenzijdige voeding met ondergewicht (BMI 17,4). Klager braakte frequent, had sinds twee maanden last van obstipatie, al langer bestaande urine-incontinentie en oedematische benen met droge, rode huid en ten gevolge van het oefenen van de spagaat een mogelijke liesblessure. Doordat klager weinig ingang bood om de zorgen te bespreken kon verweerster moeilijk zicht krijgen op het daadwerkelijk functioneren van klager. Met toestemming van klager heeft verweerster overlegd met de huisarts van klager waarbij deze de zorgen over de lichamelijke toestand van klager deelde en nader medisch specialistisch onderzoek geadviseerd vond. De huisarts had hiervoor echter geen ingang gevonden bij klager. Op 16 november 2020 sprak verweerster klager opnieuw. Op dat moment lijkt een versterking van zijn gebruikelijke eigenzinnigheid en keuzes in zijn leefstijl, waarover hij beperkt inzicht geeft, maar die rigide is en hij neemt zijn lichamelijke gezondheidstoestand onvoldoende in acht, zo lijkt het. Met name zijn gewicht en zijn voedingstoestand, hij blijkt uitgebraakte yoghurt opnieuw tot zich te nemen, versterken de zorgen van verweerster. Het lukte niet om overeenstemming te krijgen met klager over aanvullende onderzoeken, wel lukte het verweerster overeenstemming te bereiken met klager ten aanzien van het verrichten van een bloedonderzoek maar niet meer dan dat. Uit het bloedonderzoek kwam dat er sprake was van een lichte anemie en verlaagde vitamine B1 en B6. In december 2020 kreeg klager hiervoor thiamine, vitamine B complex forte en later ook nog ferrofumaraat. In december 2020 uitte ook de broer van klager zijn zorgen over het gewichtsverlies en het feit dat klager een verzwakte en onverzorgde indruk op hem maakte.

Na overleg met de voormalig behandelaar van klager concludeerde verweerster begin december 2020 dat er geen sprake was van een floride psychose maar dat de toestand van klager in de loop der jaren duidelijk was verslechterd.

De woonbegeleiding gaf aan dat klager opnieuw was afgevallen en dat zij een verbrande handdoek in de keuken van klager hadden aangetroffen. Verweerster kon geen goed beeld krijgen van het voedingspatroon van klager en er was geen oorzaak vast te stellen voor de precieze aard of oorzaak van zijn verminderd functioneren. Op 2 en 7 december 2020 besprak verweerster met klager dat zij overwoog om hem klinisch op te laten nemen om zijn voedingstoestand en somatische toestand beter in kaart te kunnen brengen en om het disfunctioneren beter in kaart te kunnen brengen. Een opname zou een beter beeld kunnen geven over hoe klager zich op de afdeling gedraagt, bijvoorbeeld ten aanzien van de voedingsinname.

Op 9 en 17 december 2020 heeft verweerster hierover overleg gehad met een ouderenpsychiater, werkzaam bij Lentis. Op dat moment was verweerster van mening dat er sprake was van nadeel in termen van de Wvz in relatie tot de psychische toestand van klager en van gestoorde oordeelsvermogen en meningsvorming ten aanzien van de voedingstoestand en somatische toestand en de keuzes daaromtrent.

Verweerster wilde in overleg met klager ende verpleegkundige van het Fact-team bespreken of er mogelijkheden zouden zijn voor zorg op basis van vrijwilligheid.

Op 24 december 2020 heeft de de verpleegkundige van het Fact-team klager gevraagd na te denken of opname en zijn eventuele vragen daarover aan verweerster. De woonbegeleiders hebben op 26 en 27 december 2020 dit ook met klager besproken. Klager stond hier echter niet voor open. Hij gaf aan dat hij zich soms ook wel zorgen maakte over zijn gezondheid maar hij vond de feiten niet zo zorgelijk dat hij opgenomen zou moeten worden, hij wilde meewerken zolang hij maar thuis kon blijven.

Op 28 december 2020 besprak verweerster opnieuw haar zorgen omtrent de somatische toestand en het functioneren met klager. Klager herkende de zorgen in onvoldoende mate waarbij hij geen adequate inschatting leek te maken van zijn situatie. Omdat het afwijzen van een opname aanhoudend, deels wel invoelbaar vanuit een eerdere opname die klager als naar had ervaren, was overwoog verweerster om een second opinion te laten verrichten ten aanzien van het gedwongen aanzeggen van de opname. Op 28 december 2020 overlegde verweerster met een andere psychiater van de afdeling Ouderenpsychiatrie die een consult bij geriatrie suggereerde waarna verweerster op 31 december 2020 met een geriater overlegde. Verweerster zou klager met spoed verwijzen voor een consult naar deze geriater van het Martini ziekenhuis. Klager stond hier voor open en de verwijzing naar de geriater is met toestemming van klager gedaan. De afdeling geriatrie is gevraagd om het te plannen consult ook aan de BW te laten weten.

Klager wilde tot dan toe niet meewerken aan andere vormen van onderzoek om meer duidelijkheid te verkrijgen over zijn actuele cognitieve functies, zoals bijvoorbeeld een screenende vragenlijst. Verweerster heeft de situatie van klager, geanonimiseerd, besproken in intervisie momenten met andere psychiaters.

In maart 2021 bleek dat het consult met de geriater nog had niet plaatsgevonden. Klager bleek volgens de woonbegeleiding wel meer meewerkend en gemotiveerd voor samenwerking om opname te voorkomen. Hij leek minder obsessief bezig met zijn bijzondere eetpatroon maar at nog steeds eenzijdig.

Op 12 april 2021 bleek dat klager een afspraak bij de geriater had afgezegd en bij navraag bleek dat hij al meerdere geplande afspraken had afgezegd. Op 14 april 2021 heeft verweerster klager samen met de verpleegkundige van het Fact-team thuis bezocht om de situatie te bespreken. Verweerster heeft aangegeven dat de zorgen over het functioneren en de zelfzorg van klager onverminderd aanwezig waren bij haar en ook de woonbegeleiding uitte deze zorgen en zij daarom het consult bij de geriater nog steeds geïndiceerd vond. Klager gaf aan dat hij erg op zag tegen de praktische zaken van het naar het ziekenhuis gaan, hij vroeg zich af hoe dat dan zou moeten met eten en ongewild urineverlies als hij meerdere uren in het ziekenhuis zou moeten zijn. Voor deze praktische problemen zou meegedacht kunnen worden door de woonbegeleiding, zo werd met hem afgesproken. Verweerster heeft klager gevraagd om toch naar het consult met de geriater te gaan. De de verpleegkundige van het Fact-team heeft naar klager benoemd dat anders wellicht opname heroverwogen zou worden. Vervolgens is klager samen met een woonbegeleider op 22 april 2021 toch naar het consult van de geriater gegaan.

De inhoud van het klaagschrift verwondert verweerster. Zij was in de veronderstelling dat zij min of meer overeenstemming met klager had bereikt over het consult bij de geriater. Het was haar duidelijk dat klager erg tegen het onderzoek op zag en de zorgen van verweerster, de verpleegkundige van het Fact-team en de woonbegeleiding niet inhoudelijk deelde. Maar in principe was het een dringende vraag van verweerster aan klager om het onderzoek te ondergaan omdat haar afwegingen nog gelijk waren en onderzoek noodzakelijk was, waarbij de verpleegkundige van het Fact-team heeft toegevoegd dat als het onderzoek niet door zou gaan verweerster en hij opnieuw de afweging zouden gaan maken of zij opname noodzakelijk achtten. Verweerster heeft dit op dat moment niet als dreiging ervaren, zij heeft op 14 april 2021 ook niet overwogen om het onderzoek daadwerkelijk in te zetten als verplichte zorg vanuit de Wvvgz.

De uitkomsten van het onderzoek hebben voor verweerster wel een aantal zorgen weggenomen maar op sommige vragen is nog geen antwoord, met name omtrent het stuk zelfzorg. Verweerster is van mening dat zij, als klager wederom niet naar de geriater was gegaan, niet direct zou zijn overgegaan tot gedwongen opname, maar eerst opnieuw samen met klager hebben gezien of op een andere basis vrijwillig het onderzoek zou kunnen worden ingezet.

Verweerster vindt het oprecht heel spijtig dat klager het zo heeft ervaren en zij begrijpt dat hij zich hier heel akelig over heeft gevoeld en zich in zijn eergevoel aangetast heeft gevoeld.

Overwegingen en conclusies van de klachtencommissie

Ten aanzien van de ontvankelijkheid en de bevoegdheid

Op grond van artikel 10:3 Wvvgz kan de betrokkene, de vertegenwoordiger of een nabestaande van betrokkene een schriftelijke en gemotiveerde klacht indienen bij de klachtencommissie over de nakoming van een verplichting of een beslissing op grond van de in dat artikel opgesomde artikelen uit de Wvvgz.

De klachtencommissie kan de klachten op basis van het klachtenreglement van de Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen, laatstelijk vastgesteld op 1 april 2020, beoordelen. In geval van samenloop met een Wkkgz-klacht kan de klachtencommissie deze ook behandelen.

De klacht is gericht tegen de beslissing om klager te laten onderzoeken bij een geriater.

Waar verweerster ervan uitgegaan is dat geen sprake was van verplichte zorg in het kader van de Wvvgz, heeft klager dit blijkens de klacht wel zo ervaren.

In de beschikking van de Zorgmachtiging, afgegeven door de rechtbank Groningen dd. 22 februari 2021, is opgenomen dat ten aanzien van klager bij wijze van verplichte zorg onder meer als maatregel kan worden getroffen het toedienen van vocht, voeding en medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening. In geval van opname in een accommodatie gelden ook de modaliteiten van verplichte zorg, het beperken van de bewegingsvrijheid en het uitoefenen van toezicht op betrokkene.

Klager heeft de dreiging van de klinische opname als pressiemiddel opgevat. Het is duidelijk voor de commissie dat klager hierover verschillende signalen af heeft gegeven. Het is voor verweerster kennelijk onvoldoende helder geweest dat klager echt niet aan het onderzoek mee wilde werken. Verweerster heeft niet de intentie gehad om het onderzoek daadwerkelijk als vorm van verplichte zorg vanuit de zorgmachtiging plaats te laten vinden.

In verschillende collegiale overleggen over de situatie van klager heeft verweerster gesproken over het inzetten van een klinische opname in het kader van de verplichte zorg vanuit de geldende zorgmachtiging.

Echter het verzet van klager tegen het onderzoek bij de geriater en de mogelijke gevolgen hiervan is in deze overleggen niet of onvoldoende aan de orde geweest.

Hoewel de Regionale klachtencommissie Wvvgz zich de motiveringen van verweerster voor het laten verrichten van somatisch onderzoek bij klager terdege kan voorstellen, en zij een zorgvuldig traject heeft gevolgd dat leidde tot de beslissing om geriatrisch onderzoek te laten doen, ziet de commissie het inzetten van dit aanvullende geriatrisch onderzoek als een vorm van verplichte zorg in het kader van de zorgmachtiging. Klager kon in dezen enkel kiezen tussen twee vormen van verplichte zorg: Wanneer klager niet zou meewerken aan het geriatrisch onderzoek, zou een klinische opname worden ingezet, zo werd hem verteld tijdens het gesprek met verweerster en de verpleegkundige van het Fact-team op 14 april 2021.

Dit betekent dat de Wvvgz had moeten worden gevolgd.

Uitgangspunt in de Wvvgz is blijkens artikel 2:1 lid 6 onder a, dat wensen en voorkeuren van de betrokkene ten aanzien van verplichte zorg worden gehonoreerd, tenzij betrokkene niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen of acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene of er een aanzienlijk risico is voor een ander op onder meer levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, immateriële of financiële schade.

Dat betekent dat de verplichte zorg, waar klager zich tegen verzet, op grond van de artikelen 3:1 en 3:3 Wvvgz, alleen zou kunnen worden verleend indien het gedrag van een persoon als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel. Hierbij geldt dat dit een uiterste middel is, dat er geen

mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid zijn, er geen minder bezwarende alternatieven met het beoogde effect zijn, het verlenen van verplichte zorg, gelet op het beoogde doel van verplichte zorg evenredig is en redelijkerwijs te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is.

Niet is gebleken dat de afwegingen in dit kader door verweerster expliciet zijn gemaakt, zoals de Wvggz die vereist, omdat verweerster de zorg aan klager in de vorm van het laten verrichten van geriatrisch onderzoek, kennelijk niet heeft opgevat als een vorm van verplichte zorg. Het feit dat klager eerder minder afwijzend tegenover het onderzoek stond maakt dat niet anders, nu hij steeds vooral heeft aangegeven het onderzoek niet te willen en niet nodig te vinden.

In deze procedure is daarom niet voldaan aan de formaliteiten die vereist zijn voor uitvoering van verplichte zorg, er is geen uitvoeringsbeslissing in het kader van artikel 8:9 Wvggz genomen, noch aan klager uitgereikt. De Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen verklaart de klacht over de beslissing om klager onder dwang van een gedwongen opname tot een onderzoek bij de geriater te verplichten **gegrond**.

Beoordeling

De Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen verklaart de klacht over de beslissing om klager onder dwang van een gedwongen opname tot een onderzoek bij de geriater te verplichten **gegrond**.

Vervolg

Conform artikel 10:7 Wvggz kan door betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van de betrokkene nadat de beslissing door de Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen is genomen, een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift worden ingediend bij de rechtbank Noord-Nederland ter verkrijging van een beslissing op de klacht.

Aldus gegeven te Zuidlaren op 31 mei 2021, door de voorzitter en de leden, in aanwezigheid van de ambtelijk secretaris.

ambtelijk secretaris klachtencommissie

Secretariaat:

Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen
Postbus 128
9470 AC ZUIDLAREN

Deze uitspraak is verstuurd op 14 juni 2021.